II. САНОАТ

Дастлабки маълумотларга асосан жорий йилнинг январь-март ойларида Тошкент шаҳрида фаолият кўрсатаётган саноат корхоналари томонидан 9863,6 млрд.сўмлик саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарилишига эришилди ва ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан саноат ишлаб чиқариш индекси 102,5 % ни ташкил этди.

Ҳисобот йилида 3532,9 млрд. сўмлик истеъмол товарлари ишлаб чиқарилиб, 2018 йил январь-мартга нисбатан ўсиш 106,1 фоизни ташкил этди. Жумладан, 1098,2 млрд. сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари, 2252,6 млрд. сўмлик ноозиқ-овқат моллари (2018 йил январь-мартга нисбатан мос равишда 108,9 фоиз ва 104,2 фоиз) ишлаб чиқарилди.

Жами саноат ишлаб чиқариш ҳажми ўсишининг асосий омили бўлиб, ишлаб чиқарадиган (қайта ишлаш) саноатида ишлаб чиқариш ҳажмининг 1,1 % га, электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялашнинг 29,9 % га ва сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни утилизация қилишнинг 8,4 % га ўсиши ҳисобланди. Шунингдек, тоғ-кон ва очиқ конларни ишлаш саноати 3,7% га камайганганлигини кўришимиз мумкин.

Январь-март ойларида асосий иқтисодий фаолият турлари бўйича саноат ишлаб чиқариш таркиби, (млрд. сўмда)

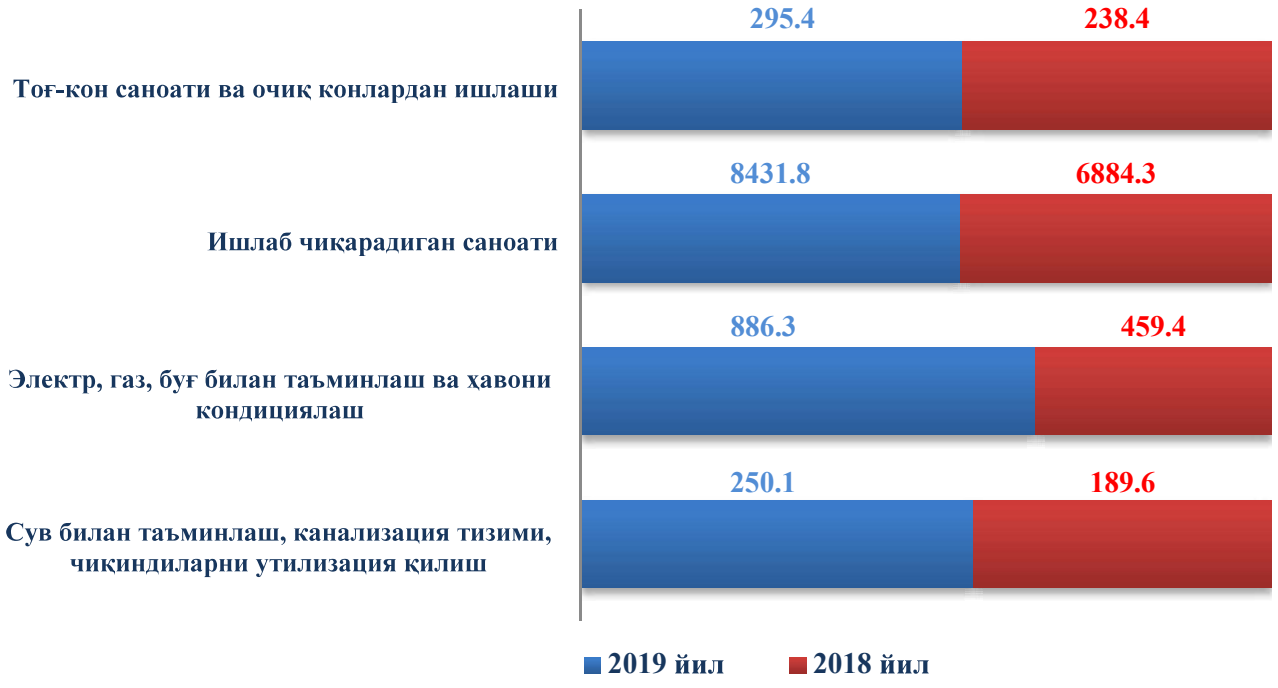

Ишлаб чиқарадиган (қайта ишлаш) саноати

Тошкент шаҳрида саноат корхоналарини модернизация қилиш, техник ва технологик қайта жиҳозлаш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳудудда ишлаб чиқариш ҳажми ва сифатини юксалтиришга хизмат қилмоқда.

2019 йилнинг январь-март ойларида ишлаб чиқарадиган саноат корхоналари томонидан ишлаб чиқарадиган маҳсулотлар ҳажми 8431,8 млрд. сўмни ва ўтган йилига нисбатан 101,1 % ўсиш суръатини ташкил этди.

Ўз навбатида ишлаб чиқарадиган саноатда ўтган йилнинг мос даврига нисбатан кокс ва нефтни қайта ишлаш маҳсулотлари ишлаб чиқариш 43,7 % га, бошқа турдаги транспорт асбоб-усканаларини ишлаб чиқариш 27,1 % га камайган бўлса, автотранспорт воситалари, трейлер ва ярим тиркамалар ишлаб чиқариш 28,2 % га, мебел ишлаб чиқариш 23,1 % га, ичимлик ишлаб чиқариш 21,3 % га ошганлигини кузатиш мумкин.

Ишлаб чиқарадиган саноат таркибида юқори технологияли ишлаб чиқариш тармоғининг улуши 4,9 % ни, ўрта-юқори технологияли 23,8 %, ўрта-қуйи технологияли 34,9 %, қуйи технологияли 36,4 % ни ташкил этди.

Январь-март ойларида ишлаб чиқаришнинг технологик таркиби бўйича ишлаб чиқарадиган саноат таркиби, *фоизда*

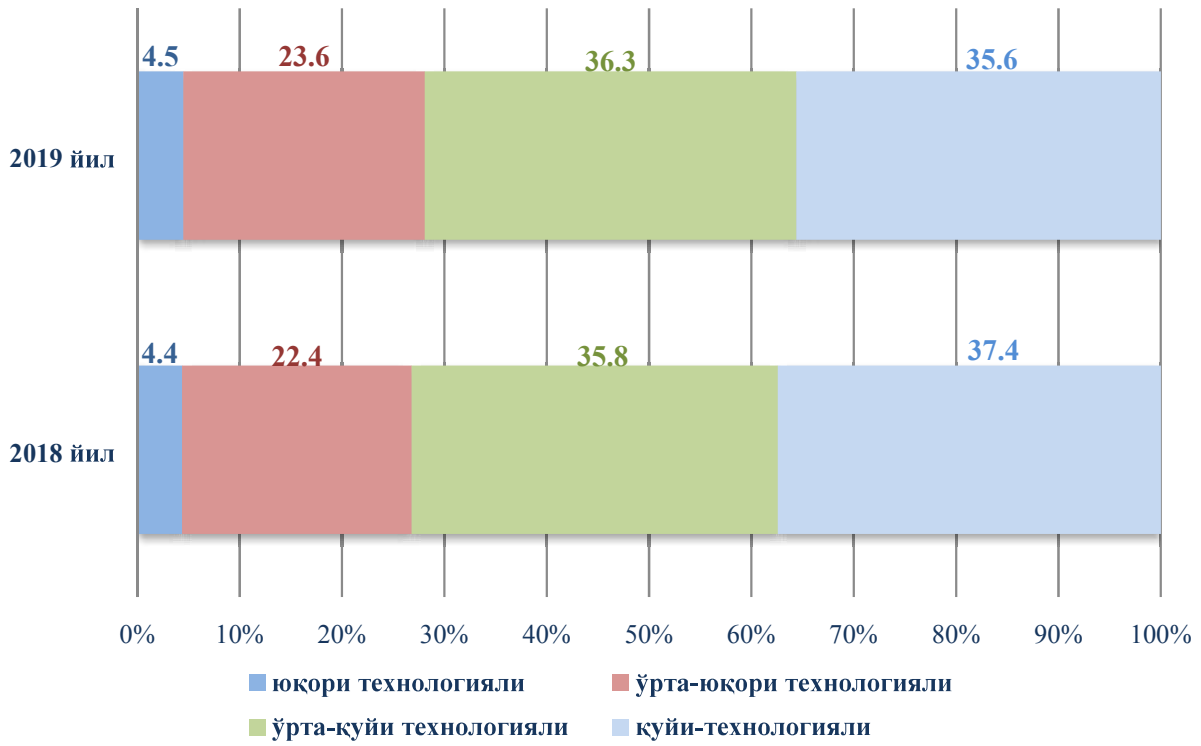

Тоғ-кон саноати ва очиқ конларни ишлаш

Иқтисодий тармоқлар кесимида ўрганилганда, жорий йилнинг январь-март ойида Тоғ-кон саноати ва очиқ конларни ишлаш корхоналари томонидан 295,4 млрд.сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди ва жами ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотларининг ишлаб чиқариш индекси 96,3% ни ташкил қилди.

Тоғ-кон саноатида ишлаб чиқарилган маҳсулотлар тури бўйича табиий газ ва хом нефт қазиб олиш ҳажми ўтган йилнинг тегишли даврига -9,7% га камайган, бошқа тоғ-кон саноати фаолияти эса 6,3 % га ошганини кузатиш мумкин.

Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш.

Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш корхоналари томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотлар 886,3 млрд.сўмни (жами ишлаб чиқарилган маҳсулотлари ҳажмининг 3,0 % ни) ташкил этди.

2019 йилнинг январь-март ойида электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш корхоналари маҳсулотлари ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан 29,9 % га ўсган.

Сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни утилизация қилиш.

Сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни утилизация қилиш корхоналари томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотлар 250,1 млрд.сўмни (жами ишлаб чиқарилган маҳсулотлари ҳажмининг 2,5 % ни) ташкил этганлиги кузатилди. Бунда 2019 йил январь-март ойларида сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни утилизация қилиш корхоналари томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотлар ҳажми ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 8,4 % га кўпайган.

Иқтисодий фаолият турлари бўйича саноат маҳсулотини ишлаб чиқариш ҳажми

(2019 йил январь-март ойларида)

	млрд. сўм	*ўсиш суръати, фоиз ҳисобида*
Иқтисодий фаолиятнинг алоҳида турлари бўйича саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми	**9863,6**	**102,5**
Тоғ- кон саноати ва очиқ конларниишлаш	**295,4**	**96,3**
улардан:		
Хом нефт ва табиий газ қазиб олиш	257,8	90,3
Қайта ишлаш саноати	**8431,8**	**101,1**
шундан:		
Озиқ- овқат маҳсулотлари, ичимликлар тамаки маҳсулотлари ишлаб чиқариш	1493,9	109,2
Тўқимачилик маҳсулотлари, кийимлар, тери ва унга тегишли маҳсулотлар ишлаб чиқариш	742,3	98,4
Ёғоч ва пўкак буюмлар, поҳол ва тўқиш учун материаллардан буюмлари, қоғоз ва қоғоз маҳсулотлари, мебеллар ишлаб чиқариш	422,9	104,8
Ёзилган материалларни нашр қилиш ва акс эттириш	266,4	110,9
Кокс ва нефтни қайта ишлаш маҳсулотлари ишлаб чиқариш	32,0	56,3
Кимё маҳсулотлари, резина ва пластмасса буюмлар ишлаб чиқариш	859,9	102,2
Асосий фармацевтика маҳсулотлари ва препаратлари ишлаб чиқариш	229,9	88,2
Бошқа нометалл минерал маҳсулотлар ишлаб чиқариш	454,6	105,5
Металлургия саноати	1144,6	84,4

	млрд. сўм	*ўсиш суръати, фоиз ҳисобида*
Автотранспорт воситалари, трейлерлар ва ярим прицеплар ишлаб чиқариш ҳамда машина ва ускуналарни таъмирлаш ва ўрнатиш, тайёр металл буюмлар ишлаб чиқариш	2785,3	101,3
Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш	886,3	129,9
Сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилиш	250,1	108,4
Истеъмол товарларини ишлаб чиқариш	**3532,9**	**106,1**
шу жумладан:		
озиқ-овқат товарлари	1098,2	108,9
ноозиқ-овқат товарлари	2252,6	104,2

Давлат ва хусусий бизнеснинг ўзаро ҳамкорлиги доимо ҳар бир замонавий демократик давлатнинг диққат эътиборида бўлган. Кейинги йилларда бутун дунёда ҳукумат ва бизнес ҳамкорлигининг кучайиши тенденцияси кузатилмоқда.

Давлат ва хусусий секторнинг ўзаро муносабати мамлакатдаги ижтимоий-иқтисодий барқарор вазиятни таъминлашда хусусий бизнеснинг манфаатдорлигини оширишда катта хизмат қилади. Ўз навбатида, мамлакатимизда давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш борасида олиб борилаётган ислохотлар натижаси ўлароқ Тошкент шаҳрида саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмида нодавлат секторнинг улуши салмоқли эканлигини кўриш мумкин. Тармоқ корхоналари томонидан жорий 2019 йилнинг 1 чорагида 9863,6 млрд. сўмлик маҳсулотлар ишлаб чиқарилди ва саноат ишлаб чиқариш индекси ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 102,5 % ни ташкил этди, шунинг билан бирга давлат секторида 2396,0 млрд. сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилиб умумий ҳажмга нисбатан 24,3 % ташкил этди, нодавлат секторида 7467,6 млрд.сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилиб, умумий ҳажмга нисбатан 75,7 % ташкил этди.

Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш давлат ва нодавлат секторларида фоиз ҳисобида

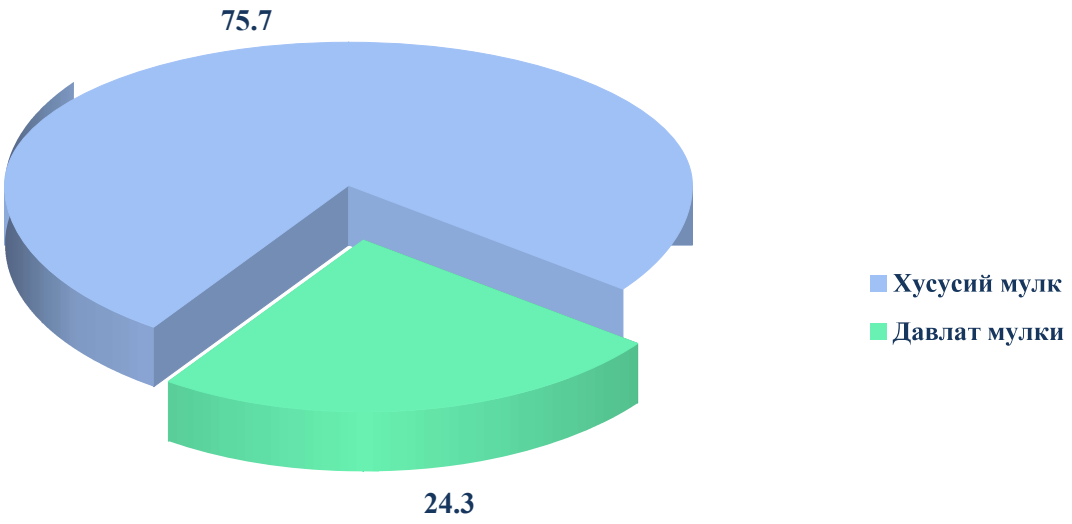

Саноат соҳасида модернизациялаш кўламларини жадаллаштириш ва кенгайтириш бўйича чора-тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида, саноат соҳасида фаолият юритаётган корхоналарда ишлаб чиқаришнинг жадал ривожланиши давом эттирилди.

Тармоқ корхоналари томонидан жорий йилнинг 1 чорагида 9863,6 млрд. сўмлик маҳсулотлар ишлаб чиқарилди ёки ўсиш суръати ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 102,5 % ни ташкил қилиб, умумий ҳажмга нисбатан Иқтисодий фаолият турлари бўйича саноат маҳсулотларини ишлаб чиқаришнинг улуши қуйидагича тавсифланади.

Саноат маҳсулотларини ишлаб чиқариш иқтисодиётнинг муҳим омили бўлиб, жами саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг тоғ-кон саноати ва очиқ конларни ишлаш маҳсулотлари фаолияти саноат ишлаб чиқариш индекси 96,3 % ни, қайта ишлаш саноати 101,1 % ни, электр энергияси, газ, буғ ва кондицияланган ҳаво 129,9 % ни, сув билан таъминлаш, канализация, чиқиндиларни йиғиш ва қайта фойдаланиш билан бўйича хизматлар 108,4 % ни ташкил этди.

Иқтисодий фаолият турлари бўйича саноат маҳсулотларини ишлаб чиқариш

(умумий ҳажмга нисбатан фоизда)

2018 йил январь-март **2019 йил январь-март**

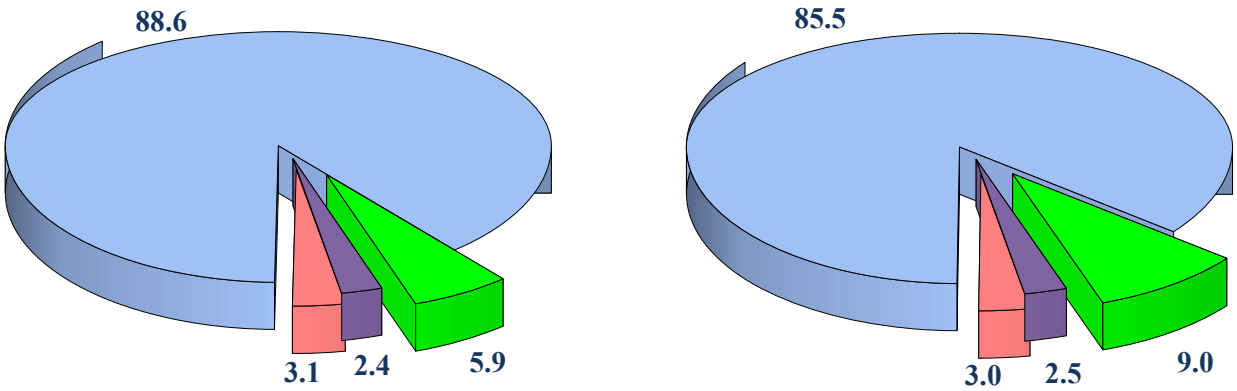

Ишлаб чиқарадиган саноат

Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш

Сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилиш

Тоғ-кон саноати ва очиқ конларни ишлаш

Иқтисодий фаолият турлари бўйича саноат маҳсулотитурларини ишлаб чиқариш ҳажми

(йирик корхоналар бўйича)

	Ўлчов бирлиги	*2019 йил январь-март*	*2018 й январь-мартига нисбатан % да*
Тоғ- кон саноати ва очиқ конларниишлаш			
Чақиқ тош (шебень)	*Тн*	26490,3	84,3
Қайта ишлаш саноати			
Пўлатдан чоксиз нефт ва газ қувурлари	*Тн*	27780,2	164,3
Кучланиши 1 кВ дан ортиқ бўлган (юқори вольтли), бошқа электр токи ўтказгичлари	*Тн*	613,0	173,2
Цемент, бетон ёки сунъий тошдан йиғма конструкциялар элементлари ва бинолар ва иншоотлар учун бошқа буюмлар	*Тн*	27780,2	164,3

	Ўлчов бирлиги	*2019 йил январь-март*	*2018 й январь-мартига нисбатан % да*
Денатурланмаган, спирт концентрацияси 80 % ҳажмдан кам бўлмаган этил спирти	*минг.л*	3583,0	103,1
Ароқ	*минг.л спирт*	3818,5	100,8
Узум виноси ёки узум турпини дистиллаш натижасида олинган спирт настойкалари, коньяк спиртидан ташқари	*минг. л спирт*	130,2	160,7
Пиво (пиво ишлаб чиқариш чиқиндиларидан ташқари)	*минг. л*	9017,1	122,8
Коньяк спирти	*минг. л*	250,5	102,7
Юмшоқ буғдой ва спельта уни	*минг.тн*	46077,0	94,0
Шиша	*минг.дона*	59611,5	83,4
Ўсимлик ёғи (тозаланган)	*Тн*	205,0	12,3
Чакана савдо учун қадоқланмаган пахтадан йигирилган бир қаватли ип	*Тн*	2204,0	49,1
Машинада ёки қўлда тўқилган бошқа трикотаж полотнолар	*Тн*	3514,0	105,7
Мис сим	*Тн*	3036,0	43,1
Китоблар, география хариталар, гидрографик ёки шу каби карталарнинг барча турлари, репродукциялар, чизмалар ва фотосуратлар, откриткаларни босиб чиқариш бўйича хизматлар	*минг. сўм*	45658,0	82,7

	Ўлчов бирлиги	*2019 йил январь-март*	*2018 й январь-мартига нисбатан % да*
Газеталарни босиб чиқариш бўйича хизматлар	*минг. сўм*	7356,7	63,0
Сеялка	*дона*	122,0	18,9
Бошқа гуруҳларга киритилмаган сувсиз муҳитдаги бошқа синтетик полимерлар асосидаги бўёқлар ва лаклар	*Тн*	1593,0	111,2
Гормон ёки антибиотикларсиз дори - дармонлар	*Тн*	3497,6	94,8
Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш			
Буғ ва иссиқ сув (иссиқлик энергияси)	*минг Гкал.*	4432,0	105,3

Ҳудудлар бўйича саноат ишлаб чиқариш ҳажми

Тошкент шаҳрида саноат корхоналарини модернизация қилиш, техник ва технологик қайта жиҳозлаш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳудудда ишлаб чиқариш ҳажми ва сифатини юксалтиришга хизмат қилмоқда. Тошкент шаҳри саноат ишлаб чиқариш ҳажми таркибида энг кўп Яшнобод тумани (Тошкент шаҳри саноат ишлаб чиқариш ҳажмининг 15,0 % улушини), Мирзо Улуғбек тумани (11,8 %), Миробод тумани (10,6%), Шайхонтоҳур тумани (10,5%), Олмазор тумани (10,1%), Чилонзор тумани (8,9 %) ҳиссасига тўғри келади.

Шунинг билан бирга энг кам улуш Яккасарой (5,2 %), Учтепа (5,9%), Бектемир (6,8 %) туманларига тўғри келади.

Ҳудудларнинг жами саноат ишлаб чиқариш ҳажмидаги улуши, *фоизда*
(январь-март)

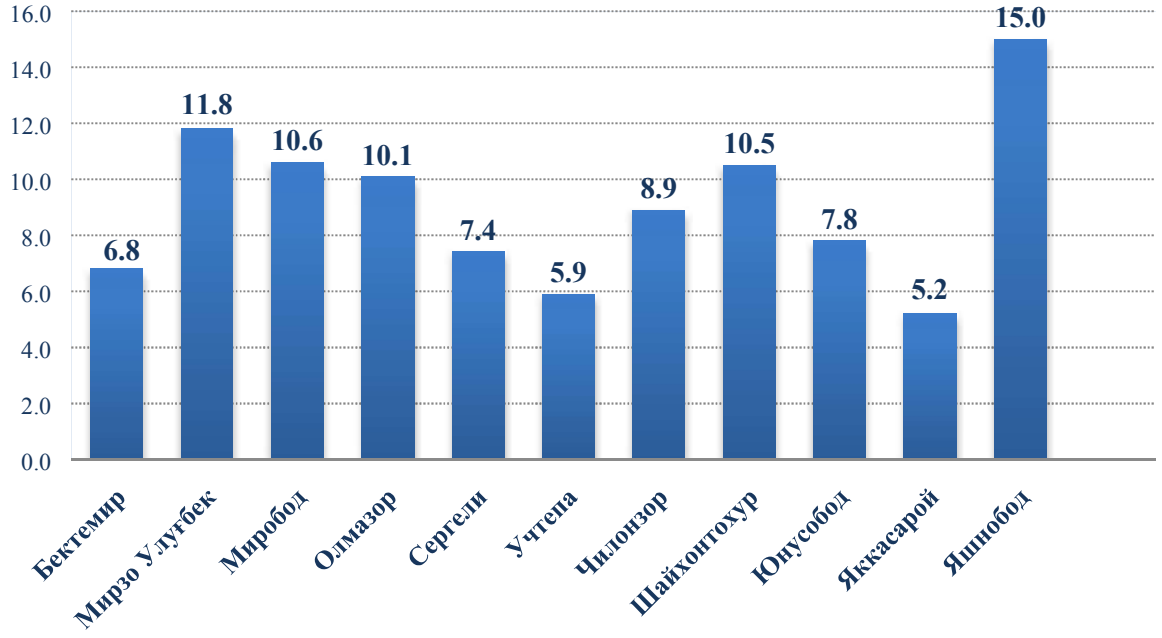

Дунёдаги энг ривожланган мамлакатлар тажрибаси шуни кўрсатадики, саноат мамлакатнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишида муҳим ўрин тутади. Шу нуқтаи назардан келиб чиқиб, Тошкент шаҳри ва туманларида ишлаб чиқарилган саноат маҳсулоти ҳажмини туманлараро ҳамда туманларни шаҳар кўрсаткичлари билан таққослаш орқали таҳлил қилиш, саноат маҳсулотини аҳоли жон бошига тўғри келадиган миқдори динамикасини кузатиб бориш, ҳудудлардаги устувор вазифаларни ва ўсиш нуқталарини белгилаш муҳим аҳамият касб этади. Ўз навбатида жорий йилнинг январь-март ойларида Тошкент шаҳрида саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилиши 9 863,6 млрд.сўмни ташкил этиб, Тошкент шаҳрида ишлаб чиқарилган саноат маҳсулоти ҳажми аҳоли жон бошига 3 919,7 минг.сўмни ёки ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 100,6 % га етказилганлигини кузатишимиз мумкин. Шунингдек шаҳарда истеъмол товарлари ишлаб чиқарилиши 3532,9 млрд.сўмни ташкил қилди ва ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 106,1 % га етди.

Истеъмол товарлари ишлаб чиқариш

Тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқарилишини рағбатлантириш ва турларини кенгайтириш, истеъмол товарлари ишлаб чиқариш ҳажмини 2019 йилнинг январь-март ойларига нисбатан (106,1 % га) ошишига таъсир кўрсатди, жами саноат ишлаб чиқариш ҳажмидаги улуши эса 35,8 % ни ташкил этди.

Истеъмол товарлари ишлаб чиқариш ҳажмининг таркиби, жами истеъмол товарлари ишлаб чиқариш ҳажмига нисбатан, *фоизда*

(январь-март)

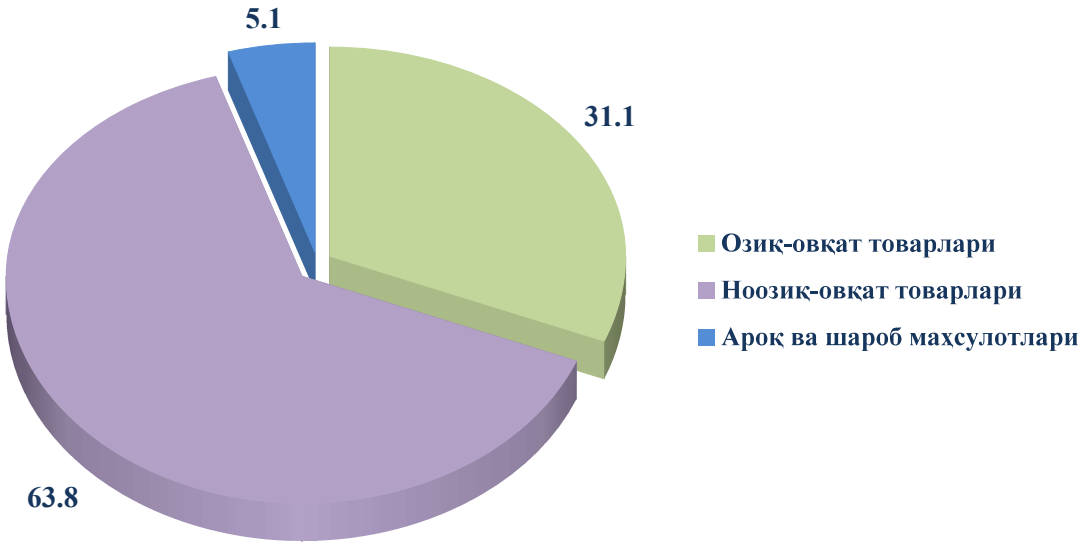

Озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш 1 098,2 млрд.сўмга етказилиб, жами истеъмол товарларидаги улуши 31,1 %, ноозиқ овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш 2 252,6 млрд.сўм, жами истеъмол товарларидаги улуши 63,8 %, алкогол маҳсулотларини ишлаб чиқариш 182,1 млрд.сўм ҳисобланиб жами истеъмол товарларидаги улуши 5,1 % ташкил этди.

Ҳудудларнинг жами истеъмол товарлари ишлаб чиқариш ҳажмидаги улуши, *фоизда*

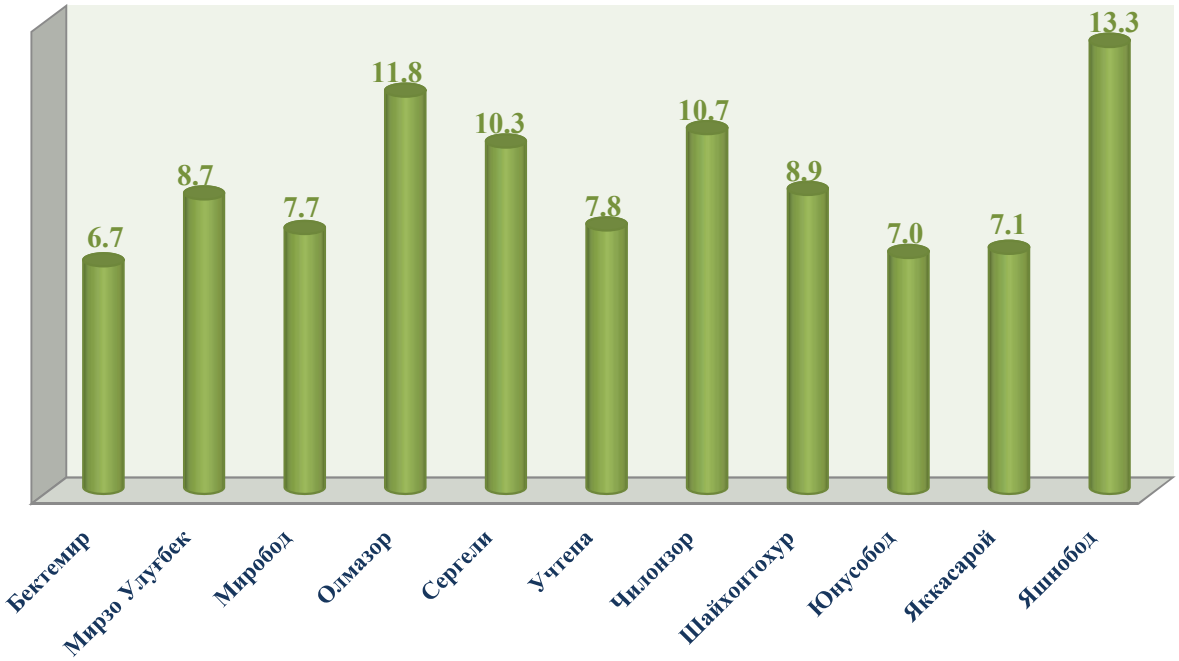

Ҳудудларда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмларининг ўсиш суръатлари, *фоизда*

(ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан)

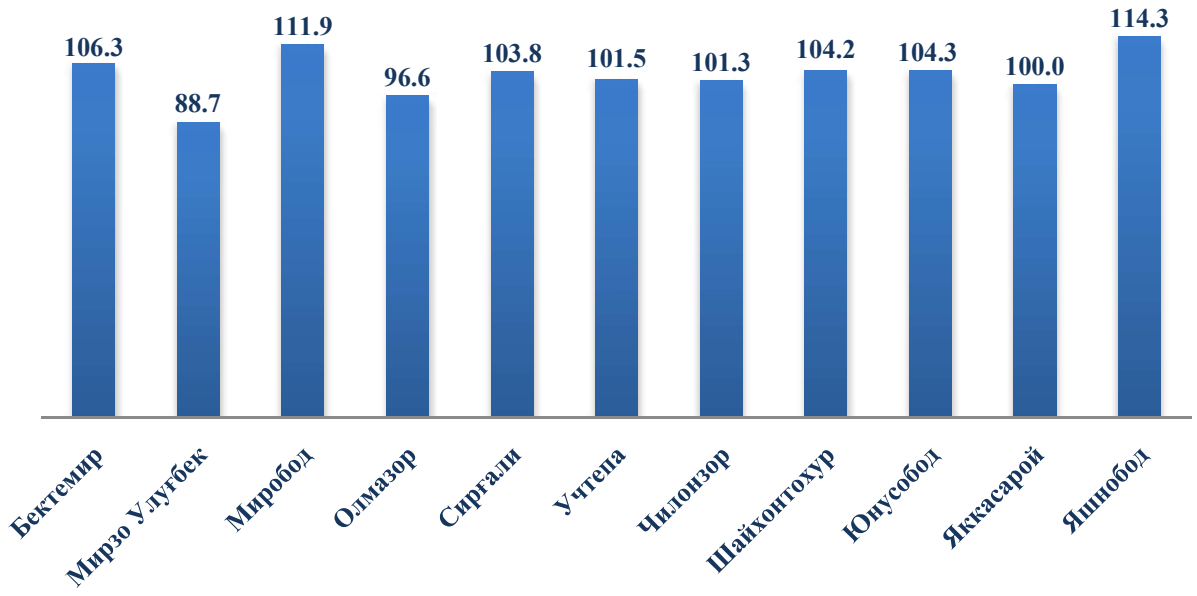

Ҳудудларда истеъмол товарлари ишлаб чиқариш ҳажмларининг ўсиш суръатлари, *фоизда*

(ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан)

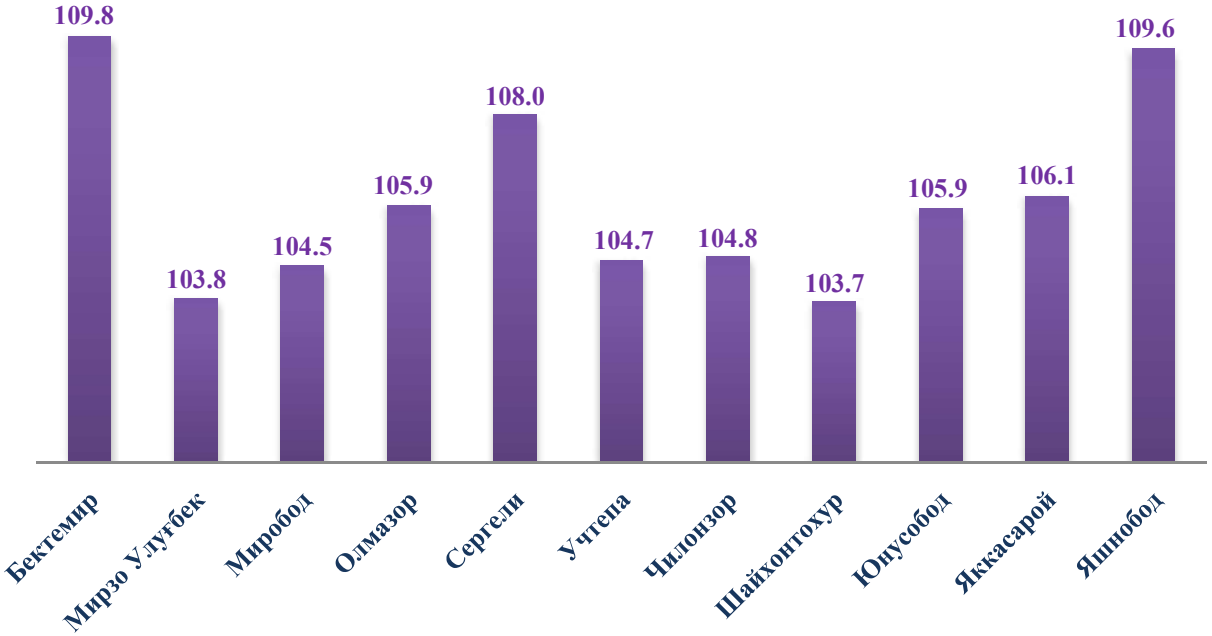

Бунда Тошкент шаҳрида саноат ишлаб чиқаришда энг йирик ўсиш суръатлари Яшнобод тумани (114,3 %)да, шунингдек Миробод тумани (111,9 %) ва Бектемир (106,3 %) туманларида кузатилмоқда.

Шу ўринда истеъмол товарлари ишлаб чиқаришда энг йирик ўсиш суръатлари Бектемир тумани (109,8 %) , Яшнобод тумани (109,6%) ва Сергели туманларида (108,0) кузатилган.

Саноат ишлаб чиқаришда кичик бизнеснинг ҳиссаси

Кичик тадбиркорлик субъектлари саноат ишлаб чиқаришда бир маромдаги ўсиш таъминланди ва натижада улар томонидан саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмини ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 3,5% га ошиши таъминланди. Дастлабки маълумотлар бўйича 2019 йилнинг январь-март ойида Тошкент шаҳрида саноат ишлаб чиқаришда кичик бизнеснинг улуши 68,3 % ни ташкил этган.

Ҳудудлар бўйича кичик бизнеснинг саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришдаги улуши, *фоизда*

(январь-март)

Ҳудудлар кесимида кичик бизнеснинг саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришдаги энг юқори улуши Яккасарой тумани (жами саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришдаги улуши 94,2 %), Учтепа (92,7 %), Олмазор (88,6 %) ва Юнусобод (85,0 %) туманларида кузатилди. Шу билан бирга, энг кичик улуши Миробод (47,2 %), Шайхотоҳур (48,0 %) ва Мирзо Улуғбек (50,5 %) туманларида кузатилди.

2019 йил январь-март ойларида туманлар кесимида кичик бизнеснинг жами саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришдаги улуши, *фоизда*

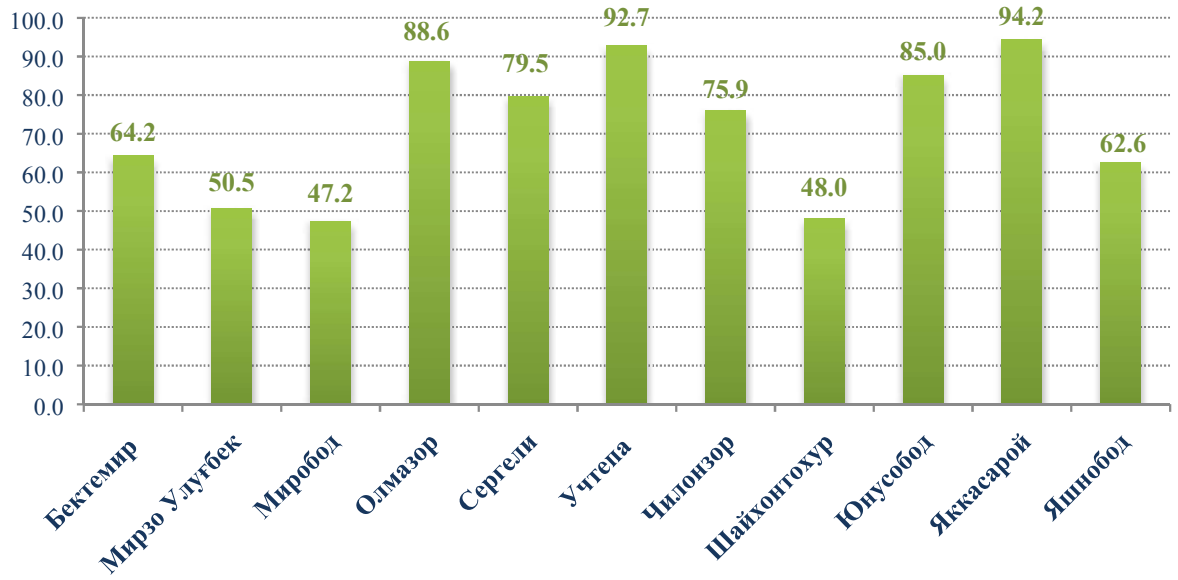

Чет эл инвестициялари иштирокидаги корхоналар маҳсулотларининг ишлаб чиқарилиши

Ҳисобот даврида хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналар томонидан 4,4 трлн. сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди, ўсиш суръати ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 105,5 % ни ташкил этди.

Ўтган йилда қўшма корхоналарнинг умумий ишлаб чиқаришдаги улуши 45,9 % ни ташкил этган бўлса, ҳисобот даврида бу кўрсаткич 45,0 % га тушди.

Жорий йилнинг январь-март ойларида республика саноат ишлаб чиқариши умумий ҳажмини ошишига қўшма корхоналарнинг қўшган ҳиссаси 2,4 % ни ташкил этди, бу иқтисодиётни ислоҳ қилиш ва либераллаштиришни, жаҳон бозорида маҳсулотларнинг рақобатбардошлигини оширишни имконини берди.

Чет эл инвестициялари иштирокидаги корхоналар маҳсулотларининг саноатнинг умумий ҳажмидаги улуши, *фоизда.*

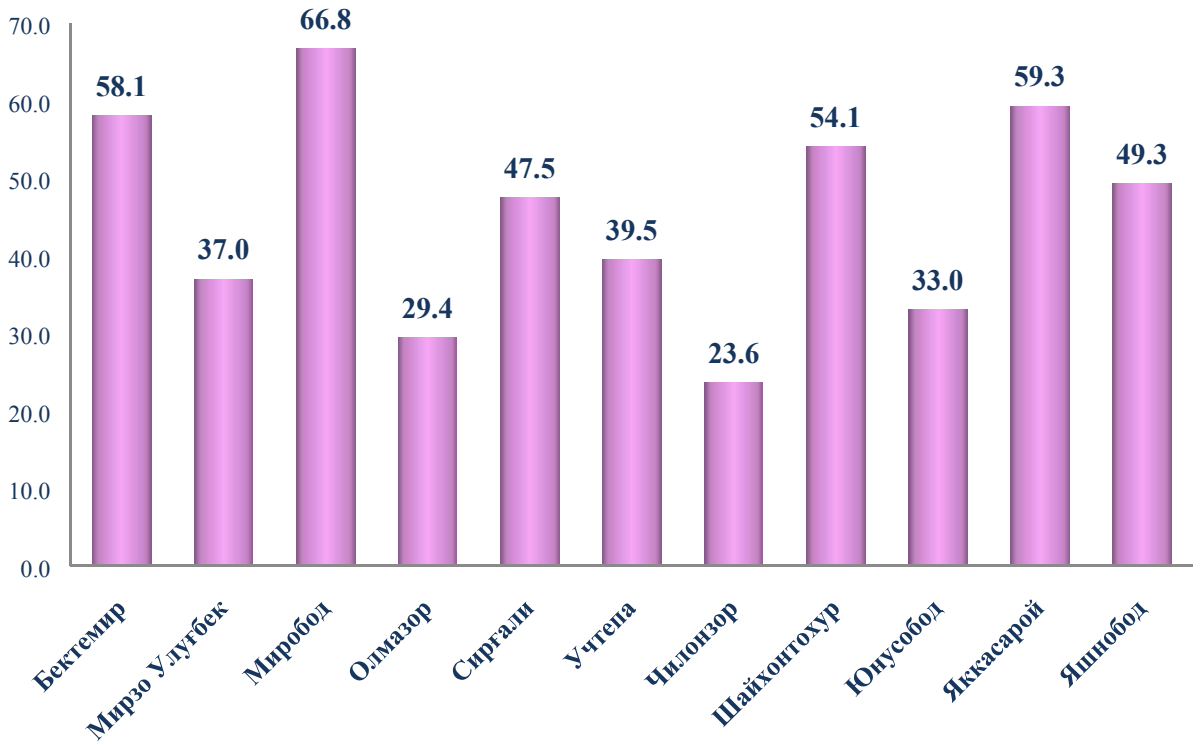

Қўшма корхоналар томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотларнинг умумий ҳажмида тоғ-кон саноати ва очиқ конларни ишлаш корхоналарининг улуши 92,1 %, ишлаб чиқарадиган саноат корхоналари улуши 49,4 %, сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилиш 1,2 % ни ташкил этди.

Фаолият юритаётган ва янги ташкил этилган саноат корхоналари

Бугинги кунда шаҳарда 14 мингдан ортиқ саноат корхоналари фаолият кўрсатаётган бўлиб, улардан 1958 корхона (жами фаолият кўрсатаётган корхоналарнинг 13,9%) Олмазор туманига, 1761 корхона (12,5%) Чилонзор, 1736 корхона (12,3%) Учтепа туманлари ҳиссасига тўғри келади.

Фаолия юритаётган саноат корхоналари сони, бирлик

(2019 йил 1 апрель ҳолатига)

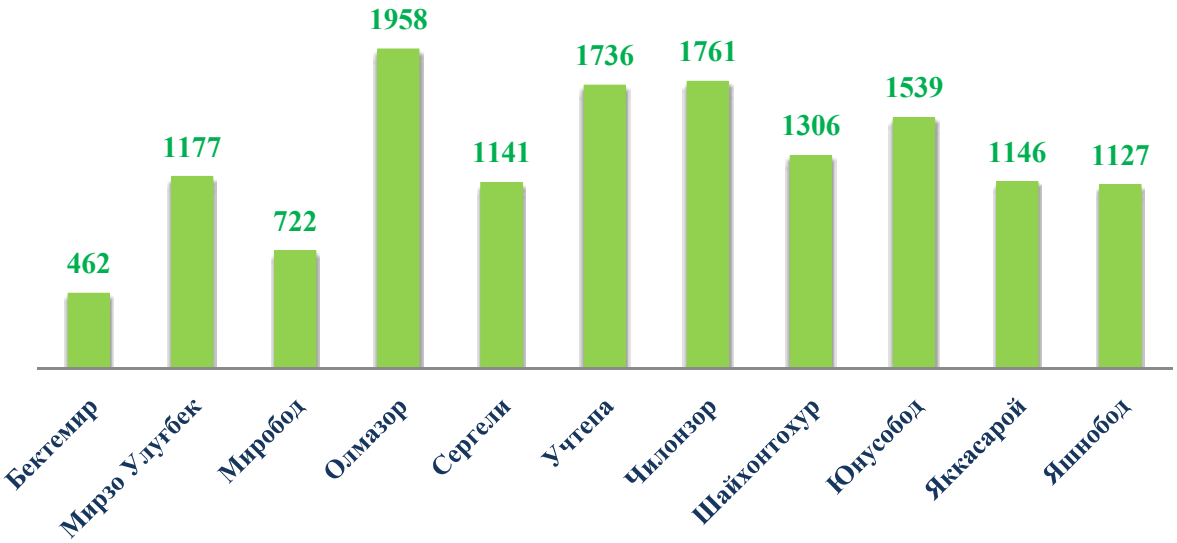

Янги ташкил этилган саноат корхоналари сони, бирлик

(2019 йил январьдан)

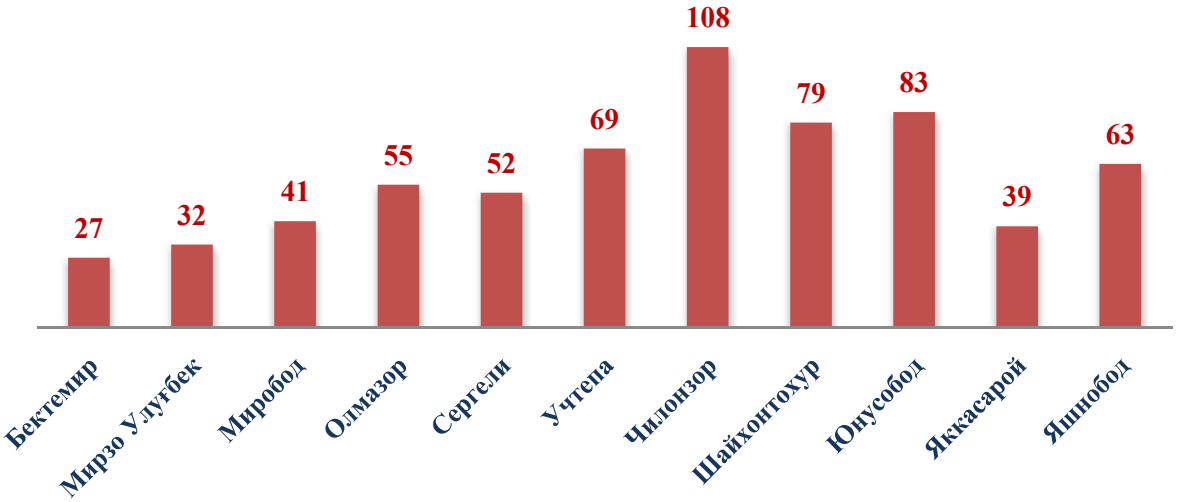

Жорий йилнинг январь-март ойларида республикада 648 та янги саноат корхоналари ташкил этилган бўлиб, улардан қарийиб 52,3% Чилонзор, Юнусобода, Шайхотоҳур, Учтепа туманлари ҳиссасига тўғри келади.